500

जड़ी-बूटियों की सूची

क्र	.सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(1)	Aaua (जल (चिरमिटी)	17
(2)	Abrus Precatorius (गुंजा (चिरमिटी)	19
(3)	Abuliton Asiaticum (कंगही)	20
(4)	Acacia Catechu (कत्या)	21
(5)	Acacia Feranginea (खैर (श्वेत))	22
(6)	Acaras Clammus (बच)	22
(7)	Acer Pictum (कंजल)	24
(8)	Achras Sapota (चीकू)	24
(9)	Achyranthus Aspera (अपामार्ग)	24
(10)	Aconetum Napellus (बच्छनाग दूधिया)	27
(11)		28
(12)		29
(13)	Aconitum Haterophylum (अतीस)	31
(14)		32
(15)	Adhatoda Vasica (अडूसा)	33
(16)	Aduuilon Indicum (अतिवला)	35
(17)	Aeacia Arabica (बबूल)	36
(18)	Agalia Odaratissima (प्रियंगू)	38
(19)	Agati Grandiflora (अगस्त)	39
(20)	Agave Americana (कंटाला)	39
(21)	Ailanthus Malbarica (गूगल धूप)	40
(22)	Alangium Lamarckii (अंकोल)	41
(23)	Alcurites Moluceana (जंगली अखरोटी)	42
(24)	Alegie Marmelos (बेल)	43
(25)	Alernanthera Sessiles (जलजम्बुआ)	45
(26)	Alice Vera (घीक्वार)	45
(27)	Allium Ascalonicum (लहसुन एक कली)	48
(28)		48
(29)	Allium Sativum (लहसुन)	50
(30)		51
(31)	Alpinia Galanga (कुलिजन)	52
(32)	Althaea Rosea/ Althaea Officianalisa (खतमी)	53
(33)	Amaranthus Peniclatus (कलगा घास (राजगिरा))	54
(34)	Amaranthus Spinosa (कांटाचौलाई)	55
(35)	Amber Gris (अम्बर)	55
(36)	Amomum Subulatum (इलायची बडी)	57

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(37)	Amonium Chloridum (नौसादर)	57
(38)	Amorphopallus Calampanalatus (जमीकन्द (सूरणकन्द)	59
(39)	Amorphophall (जंगली सूरण (मदन मस्त))	60
(40)	Anaaua Sodil Chloridum (नमक काला (सन्चर)	61
(41)	Anacardium Occidentale (काजु)	61
(42)	Anamirta Cocculus (काकमारो)	62
(43)	Ananas Sativia (अनन्नास)	63
(44)	Andrographis Paniculata (कालमेघ)	63
(45)	Andropogan Citratus (अग्नियास)	64
(46)	Andropogon Iwarancusa (खाबी)	65
(47)	Andropogon Muricatus, Vetiveria Zizanioides (खस)	65
(48)	Anelema Scapiflorum (मूसली स्याह)	66
(49)	Angey Caus, Anacyclus Pyrethrum (अकलकरा)	67
(50)	Anisoneles Malabarica (चोधारा)	68
(51)	Anthocephalus Cadmaba (कदम्ब)	69
(52)	Aquilaria Agallocha (अगर)	70
(53)	Aragallis Arvenasis (जिंगना (जोंकमारी))	70
(54)	Argemone Mexicana (धतूरा पीला (सत्यानाशी))	71
(55)	Argentum (चाँदी)	72
(56)	Argulia Vitriolutum (फिटकरी)	73
(57)	Argyreia Speciossa (समुदशोष)	75
(58)	Aristolochia Bactiata (कीड़ामारी)	76
(59)	Aristolochia Indica (ईश्वरमूल)	77
(60)	Artemisa Maritima (किरमानी अजवायन)	78
(61)	Artemisia Sieuersiana (दौना)	79
(62)	Artenaisia Absinthium (अफसन्तीन)	80
(63)	Artocarpus Integrosolia (कटहल)	81
(64)	Asclepias Asthmatica (गंधना)	82
(65)	Asclepias Curssaviea (काकतुंडी)	83
(66)	Asparagua Racemosus (शतावरी)	84
(67)	Asparagus Adascendens (मूसली सफेद-हजार मूली)	85
(68)	Asphaltum Puniabiunm (शिलाजीत)	85
(69)	Asteracantha Longifolia (तालमखाना)	86
(70)	Averroha Carmbola (कमरख)	88
(71)	Azadirachta Indica (नीम)	88
(72)	Balsamodendron Mukul (गूगल)	96
(73)	Bambuna Arundinacea (वंशलोचन)	98
(74)	Barleria Prioniatis (कटसरैया)	99

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(75)	Barringtonia Acutangula (समुद्रफल)	100
(76)	Basella Rubra (पोई)	103
(77)	Bauhinia Racemosa (झिंझेरी (कचनार भेद))	103
(78)	Bauhinia Tancatosa, B. Racemosa (कचनार)	104
(79)	Beliospermum Montanum (दन्ती)	106
(80)	Benincasa Gerifera, Cucurbitapepo (कद्दू सफेद)	107
(81)	Berberis Aristata (दारू हर्ल्दी)	109
(82)	Beta Vulgaris (चुकन्दर)	111
(83)	Blepharis Edulis (उटंगन)	112
(84)	Blumea Lacera (ककरोंदा)	113
(85)	Boerhaavia Diffvsa (खपरा)	114
(86)	Boerhevia Diffusa (पुनर्नवा)	115
(87)	Borassus Flabellifer (ताड़)	117
(88)	Bostanrus (गोरोचन)	119
(89)	Bryophyllum Calycinum (जख्मेहयात (हेमसागर))	120
(90)	Buchanania Latifolia (चिरोंजी)	121
(91)	Butea Frondosa, B. Monosperma (डिकामारी (पलाश)	122
(92)	Cacumis Utilissimus (ककड़ी)	122
(93)	Caesalpinia Bondulla, C. Crista (कटकरंज)	123
(94)	Caesalpinia Pulcherrinea (गुलतुर्ग)	126
(95)	Calotropis Gigantica, C. Proceera (आक)	126
(96)	Calycopteris Floribunda (उक्षि)	129
(97)	Camellia Theifera (चाय)	129
(98)	Camphora Officinarum (कपूर)	130
(99)	Cannabis Sativa, G. Indica (गाँजा व भाँग)	133
(100)	Cantoreum (जुनवेदस्तर)	137
(101)	Capparis Sepiaria (कन्यारी)	138
(102)	Capparis Zeyianica (गोविन्दफल (गिटोरन))	138
(103)	Capporis Decidua, Capporis Aphylla (करील)	139
(104)	Careya Arborea (कटभा (कुम्भी))	140
(105)	Carissa Carandas (करोंदा)	141
(106)	Carthamus Tinctorius (कसूम्बा)	142
(107)	Carum Carui (जीरा स्याह)	143
(108)	Carum Captum (अजवायन)	143
(109)	Carum Roxburghianum (अजमोद)	145
(110)	Carydalis Ramosa (मयूरपंख)	147

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(111)	Casearia Esculenta (चिल्ला (सप्तरंगी))	147
(112)	Cassia Absus (चाकसू)	148
(113)	Cassia Alata (दाद-मर्दन)	149
(114)	Cassia Aurdiculata (तरबड़)	149
(115)	Cassia Elongata (सनाय)	150
(116)	Cassia Fistuin (अमलतास)	151
(117)	Cassia Occidentalis (कसोंदी)	153
(118)	Cassia Tora (पँचार)	154
(119)	Cedrela Toona (নুন)	155
(120)	Celastrus Parmicalta (कंगुनी (मालकांगुनी)	156
(121)	Chenopodium Album (बधुआ)	157
(122)	Chloropylium Arundinaceum (मूसली सफेद)	158
(123)	Chrysanthemum Coronarium Ch. Indica	159
	(गुलदाउदी (सेवती))	
(124)	Cichorium Intybus (कासनी)	160
(125)	Ciltoria Ternatia (अपराजिता)	160
(126)	Cimicifuga Felida (जीउन्ती)	162
(127)	Cinchona Succiruba (कुनैन)	162
(128)	Cingibar Cassumunar (जंगली अदरख)	163
(129)	Cinnamomum Cassia (तज (सालिखी))	164
(130)	Cinnamomum Zyeylanicum (दालचीनी)	164
(131)	Cinnamomus Tamal (तेजपात (तमालपत्र))	166
(132)	Cissampelos Pareira (काली पहाड़)	167
(133)	Citrullus Colocynthis (इन्द्रायण)	169
(134)	Citrullus Vulgaris (तरबूज)	171
(135)	Citrus Acida (नींब्)	171.
(136)	Citrus Aurantium (नारंगी)	174
	Citrus Limetta (नींबू मीठा)	175
(138)	Citrus Limonum (नींबू जम्भीरी)	176
(139)	Citrus Medica (नींबू बिजौरा)	176
(140)	Claviceps Purpurca (ताम्बरा)	177
(141)	Clcrodendron Infortunatum (कारी)	177
(142)	Clematis Trilaba (मूरवा)	178
(143)	Clerodandron Serratum (भारंगी)	179
(144)	Clerodendro Fragrans (गुलकावली)	181
(145)	Cmelina Arborca (कम्भारी)	181

क्र.सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(146) Coamulatea Milk (दही)	182
(147) Coccina Indica, Gephalandra Indica (कन्दी	ति) 184
(148) Cocos Nucifera (नारियल)	186
(149) Coffea Orabica (কাঁদ্দী)	187
(150) Coleus Amboinicus (पाषाण भेद (पत्थर चूर)	189
(151) Commelina Abliaua (कंजुरा)	189
(152) Convolvulus Asgandha (असगन्धा)	189
(153) Corallocarpus Epigeous (कड़वी नई)	190
(154) Corchores Capsularis (সুহ)	192
(155) Corchorus Olitorius (कोष्ट)	193
(156) Cordia Rothi (गून्दी)	193
(157) Cordiospermum Halicacabum (कनफुटी)	194
(158) Coriandrum Sativum (धनिया)	196
(159) Cossypium Herbaceum (कपास)	197
(160) Crinum Asiaticum (नागदमनी)	199
(161) Crinum Latifolium, G. Zeylanicum (गदाभिव	कन्द) 199
(162) Crocus Sativus (केशर)	200
(163) Crossandra Undutaefelia (आम्बोली)	200
(164) Crotalaria Verrucosa (झुनझुनियाँ)	201
(165) Croton Tiglium (जमालगोटा)	202
(166) Cucumis Melo (खरबूजा)	203
(167) Cucumis Momardica (फूट)	204
(168) Cucumis Pubescons (कचरी)	204
(169) Cucurbita Mascima (कद्दू)	205
(170) Cumminum Cyminum (जीरा)	206
(171) Cuprum (ताम्बा)	207
(172) Cuprum Sulphas (तृतिया)	207
(173) Curcuma Aratica (जंगली हल्दी)	211
(174) Curcuma Aromatica (आम्बी हल्दी)	211
(175) Curcuma Longa (हल्दी)	212
(176) Curcuma Zedoaria (कवूर)	214
(177) Cuscutarefiexa (अमरबेल)	215
(178) Cymopsis Teragonolva (गुवार फली)	216
(179) Cynandropsis Pantaphylla (करेलिया)	216
(180) Cynodon Dultylon (বুৰ)	217
(181) Cyprus Scarious (नागरमोथा)	218

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(182)	Dalbergia Sissoo (গীগ্নশ)	219
	Datisca Canalina (अकलबेर)	220
(184)	Datura Alba (धतूरा सफेद)	220
	Datura Stramonium, D. Fostuosa (धतूरा काला)	221
(186)	Daucus Caroto (गाजर)	223
(187)	Delphinium Denudetum (जद्वार)	225
(188)	Delphinium Zelei (त्रायमाण)	227
(189)	Desmostachya Bipinnata, Eragrostis Cgnoscurioides (কুগ	) 227
(190)	Dhak (ढाक (पलाश))	228
(191)	Dioscorea Bulbifera (कड़वा कन्द)	230
(192)	Diospyros Melanoxylon (काकतेंदू)	230
(193)	Diospyros Peregrina (गाब)	231
(194)	Diospyrs Embryopteris (तिन्दू)	232
(195)	Dipterocarpus Alatus (गरजन)	235
	Dolicos Biflorus (कुल्थी)	236
(197)	Dopatilata (दोपातीलता (मर्यादलता))	236
(198)	Dornicum Roylii (दरूंज अकरबी)	236
(199)	Dry Ginger (सोंठ)	237
	E. Hypericifolia (दूध-मोगरा)	238
(201)	Echinops Echinatus (ऊंटकटारा)	239
(202)	Eclipta Prastrata (भागरा)	240
(203)	Elacodendron Glaucum (जमरासी (भूतराशी))	241
	Elaeagnus Fotiflia (आम्बगुल)	242
	Elephantopus Scaber (गोभी)	242
(206)	Elettaria Cardamomus (इलायची छोटी)	243
(207)	Embelia Ribes (Burn. F) (वायविङिंग)	244
	Entata Scandens (गारबीज)	245
(209)	Ephedra Valgaris, Ephedra Geradiana (अमसानिया)	246
(210)	Erigeron Canadensis (जरायुप्रिया)	247
	Erythraca Roxburghii (गिरमी)	247
	Erythroxylon Coca (कोकीन)	247
	Eugenia Jambolana (जामुन)	248
	Eulophia Nuda (अमरक्रन्द)	250
	Eupatorium Ayapan (आयापान)	251
(216)	Euphorbia Antiquorum (थूहर (त्रिधारा))	251
(217)	Euphorbia Pillulifera, E. Filirta (दधी लाल (नागार्जनी))	253

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(218)	Euphorbia Tirucalli (थूहर (खुरासानी))	253
(219)	Fagonia Ababica (धमासा)	254
(220)	Fambusa Arundinacea (बांस)	255
(221)	Fassia Latifalia (महुआ)	256
(222)	Feronia Elephantum (कबीट)	258
(223)	Ferrum (कांतलोड)	259
(224)	Ferry Sulphaz (कसीस (हीराकसी))	263
(225)	Ferula Galbaniflua (गंधाबिरोजा)	264
(226)	Ficus Bengalensis (ৰহু)	265
(227)	Ficus Carica (अंजीर)	266
(228)	Ficus Glomerata (गूलर)	267
(229)	Ficus Hispida (काठगूलर)	270
(230)	Ficus Lacor (पाकर)	271
(231)	Ficus Religiosa (पीपल)	272
(232)	Ficus Retusa (कामरूप)	274
(233)	Flacourtia Rawontchi (कन्टाई)	275
(234)	Flacourtia Sepiaria (कनरू कोदई)	276
(235)	Foeniculum Capillaceum (सींफ)	276
	Fumaria Parviflora (पित्त पापड़ा)	277
(237)	Fupherbia Neribolia (धूहर (घोटा))	278
(238)	Galendula Offcinalis Tagates Ercta (गेंदा)	280
(239)	Garcinia Hanburi, G. Murella (कंकुष्ठ)	280
(240)	Garica Papaya (अरण्ड ककड़ी)	281
(241)	Garuga Pinnata (कांकड्)	282
(242)	Gcurculigo Orchicides (मूसली सफेद-हजार मूली (मूसब्ली))	283
(243)	Gelastrus Senegalensis, Gymnosporia Spinosa	
	(गजचीनी)	284
(244)	Geum Alatum (गागजेमूल)	284
(245)	Glorieasa Superba (कलिहारी)	284
(246)	Grewia Acitica (फालसा)	286
(247)	Grude Chrysarobin (अरारोवा)	287
(248)	Guaiacom Oficinalis (चोबे हयात)	288
(249)	Gymnema Sylvestris (गुड़मार)	289
(250)	Hedy Chium Spicatum (कपूर काचरी)	289
(251)	Hedysarum Alhagi (तुरंज बीन)	290
(252)	Herkestis Monniera (ब्राह्मी)	290
(253)	Hermaphrodite Amaranthus (चौलाई)	292

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(254)	Hibiscus Abelmuoschus (कस्तूरी दाना)	293
(255)	Hibiscus Rosasinensis (गुड़हल)	294
	Holoptelea Intergrifolia (करंजी)	295
	Holorrhana Antidysenterica (इन्द्रजी)	296
(258)	Hordeum Vulgar (जी (जबाखार))	298
(259)	Hydnocarpus Wightiana (कड़वी कोठ)	300
(260)	Hydrargyrum (पारद)	300
(261)	Hyorysmus Niger (अजवायन खुरासानी)	303
	Impatiens Balsamina (गुलमेंदी)	304
(263)	Indian Sarsaperllia (अनन्तमूल)	305
	Indigobera Tinctoria (नील)	306
	Indigofera Pakisifolia (झिल (जंगली नील))	307
(266)	Ipomeea Hederacea (काला दाना)	308
(267)		309
	lpomoeaturpethum (निसोध)	309
	Jasminum Arborescens (चमेली-2 (बेला))	310
	Jasminum Auriculatum (जूही)	311
	Jasminum Grandifloram (चमेली)	312
	Jatropha Multifidus J. Curcas (दन्ती बड़ी (मुगलई परंड))	313
	Jicus Palmata (अंजीरी)	314
	Jonecia Asoca, Saraca Indica (अशोक)	314
	Juglans Regia (अखरोट)	315
	Juniperus Cummunis (आरार (हाऊबेर))	316
(2)	Lactuca Scariola (काह्)	316
	Lactus (दूध)	317
	Laportea Carenulata (उटिगण)	319
	Leeahirta, L. Accuta (काक जंघा)	319
	Legenaria Vulgaris, Cucurbita Legenaria (कड़वी तुम्बी)	320
	Lepidum Stivum (असालू)	321
	Leucas Cephalotus (गूमा द्रोणपुष्पी)	322
	Limnophila Gratioloides (आम्रगन्धक)	323
	Lini Seminalinam, Qusitaissimum (अलसी)	324
	Lippia Nodiflora (जल पीप्पली)	324
	Luffa Acutangula (तोरई)	325
	Luffa Amara (कड़वी तोरई)	326
	Luffa Pentandrea (घीया)	328
(290)	Lufla Echinata (कुकुरलता)	328

क्र.सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(291) Luvanga Scadens (कांकोली)	329
(292) Lycium Barbarum (कंगु)	330
(293) Lycopersicon Esculentum (टमाटर)	330
(294) Macuna Pruriens (कौंच बीज)	331
(295) Malia Composita (काला खजूर)	331
(296) Malltus Philippinesuis (कपीला)	332
(297) Mangifera Indica (आम)	333
(298) Mathiola Incana (तोदरी सफेद)	335
(299) Mel (मधु (शहद))	336
(300) Melaleuca Leucadendron (कजापुति)	339
(301) Melia Azedaracha (बकायन नीम)	340
(302) Mentha Arvensis (पोदीने का फूल)	342
(303) Mentha Piperits (पिपरमिंट)	342
(304) Mesua Ferrea (नागकेसर (नागचन्पा))	342
(305) Mica (अध्रक)	343
(306) Michelia Champaca (चम्पा)	345
(307) Mirabilis Jalapa (गुलबाँस)	347
(308) Mntha Sylvestris (पोदीना)	347
(309) Mollugo Hirta (ओखराढय्)	348
(310) Momardica Cochinchincusis (काठ आँवला)	349
(311) Momodica Charantia (करेला)	350
(312) Momordica Dioica (Roxburg) (कंकोड़ा)	351
(313) Moringa Oleifera (सहजना)	352
(314) Moschus Maschiferus (कस्तूरी)	355
(315) Mucuma Mono Sperma (करियसेम)	356
(316) Musa Sapientum (केला)	356
(317) Myrica Nagi (कायफल)	358
(318) Myristica Fragrans (जायफल)	360
(३१९) Myristica Malabarica (जंगली जायफल)	361
(320) Myrtus Commnuis (आस (विलायती मेंहदी))	362
(321) Narbostachys Jatamansi (जटामांसी)	363
(322) Narcissus Tazetta (नरगिस)	365
(323) Naregamia Alata (तिपानी)	366
(324) Narium Odorum (कनेर)	366
(325) Nelumbium Speciosum (कमल)	367
(326) Nicotiana Tabacum (तम्बाकू)	369

AND STREET, OF THE PARTY OF THE	
क्र.स. विषय-सामग्रा	पृन्त-
(327) Nigella Sativa (कलोंजी)	371
(328) Nimasops Hexandra (खिरनी)	372
(329) Nyctanthes Arbortristis (पारिजात)	373
(330) Nymphaca Alba (कुमुदनी)	374
(331) Ocimum Basilicum (तुनसी (बुबई))	375
(३३२) Ocimum Gratissimum (अरण्य तुलसी)	377
(333) Ocimum Sanctum (तुलसी)	378
(334) Odina Wodeir Lomnea Crandis (जिंगन)	379
(335) Oldenlandia Corymbosa (दमन पापरा)	380
(336) Olea Europea (বীনুন)	381
(337) Opium (अफीम)	382
(338) Opopanax Chiranium (जावसीर)	384
(३३९) Opuntia Dilenaii (धूहर (नागफर्नी))	386
(340) Oroxylum Indicum (अरलू)	386
(341) Oryza Sativa (चायल)	388
(342) Ougenia Ooje inensis, O. Dalbergioides (নিনিয়)	389
(343) Ouosma Bracteatum (गावजवाँ)	390
(344) Oxalis Corniculata (चारोरी)	390
(345) Oyster Shell (मोनी की सीप)	391
(346) Paederia Foetida (गन्ध प्रसारिणी)	392
(347) Pandanus Odoratissimus, Roxb. Pandanaceae	
(केयड़ा (केतकी))	393
(348) Panicum Millare (चीना)	394
(349) Parmelia Perforata (छरीला)	395
(350) Pedalium Murex (गोछरू (ৰহা))	395
(351) Petrospermum Aceri Folium (कनक चम्पा)	397
(352) Peucedanum Graveolens (सम्या)	398
(353) Phaseols Mungo (मूंग)	399
(354) Phaseolus Radiatus (उड़द)	400
(355) Pheonix Sylvestris (ন্তব্যুর্য)	401
(356) Phoenix Dactylifera (खजूर)	402
(357) Phylianthus Niruri (भुँई आँवला)	403
(358) Phyllanthus Embelica (आँवला)	404
(359) Picrorrhiza Kurrooa (कुटकी)	406
(360) Pinctuda Margaritifera (मोती)	407
(361) Pinus Deodara, Cedrus, Deodara (देवदारू)	410

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(362)	Pinus Excelsa (केल (क्यूएल))	411
(363)	Pinus Longifolia (বীর্)	411
	Piper Betel (ताम्बूल (नागरबेल)	413
(365)	Piper Chaba (चव्य)	415
(366)	Piper Cubeba, Cubeba Officinalis (कबाब चीनी)	416
(367)	Piper Longum (पीपर, पीपलामूल)	417
(368)	Piper Nigrum (काली मिर्च)	419
	Pistacia Integerrima (काकड़ासिंगी)	421
(370)	Pistasia Vera (पिस्ता)	422
(371)	Pistia Stratiotes (जलकुम्भी)	423
	Plantago Ovata, P. Isphagula (इसबगोल)	424
(373)	Plumbago Zeylanica (খিন্নক)	425
	Plumieria Acutifolia (गुलचिन)	427
	Poley Germander, Treucrium Polium (अम्बरवेद)	428
	Polygonum Aviculara Pviveparum (अंज्वार)	429
(377)	Pongamia Glabra (करंज)	429
	Potassium Nitras (शोरा)	430
(379)	Prangos Pobularia (कोमल)	431
	Precmna Integrifolia (अरनी)	431
(381)	Prunus Amygdalus (बादाम)	433
(382)	Prunus Armeniaca (खुबानी)	434
(383)	Prunus Persica (आड़)	434
(384)	Prunus Puddium (पद्माक)	435
(385)	Psidium Guyavia (अमरुद)	436
(386)	Psoralea Corlifolia (बाबची)	437
(387)	Psychotria Ipecacuanha (इपिकेकोना)	438
	Punica Garnatam (अनार)	439
(389)	Purtulaca Oleracea (कुलफा)	440
(390)	Putanjiva Roxburghii (जियापोता (पुत्रजीवा))	441
(391)	Pyrus Commtanis (नासपाती)	442
(392)	Randia Uligirnose (पिंडालु)	443
	Raphanus Sativus (भूली)	443
	Rasa Centifolia Rosa Damascena (गुलाब)	445
	Rauwolfia Serpentina (छोटा चांद (सर्वगन्धा))	446
	Rhus Saceedania (काकड़ासिंगी (नकली))	447
(397)	Ricinus Communis, R. Enermis (अरण्ड)	447

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
	Roylea Elegans (कौड़ी)	449
	Rumex Maritimus (पालक जंगली)	450
(400)	Rumex Vesicarius (अमलवेत)	450
(401)	Saccharum Apontaneum Sa. Semidccumbus (कॉस)	451
(402)	Saceharum Officinarum (ईख)	451
(403)	Sagitaria Sngittifaln (छोटाकूट)	452
(404)	Salvadora Persica (खरजाल (पीलु))	452
(405)	Sarcostcmma Breistigma (जीवन्ती)	453
(406)	Saussurea Lappa (কুट)	454
(407)	Schleichera Triguta (कोसुम)	454
(408)	Scindepsus Officianelis (শত্ৰ पीपल)	455
(409)	Scirpus Kyscor, Cyperus Esculentus (कसेरू)	456
(410)	Semicardus Anacarpium (भिलावा)	457
(411)	Sepia Officinalis (समुद्रकेन)	460
(412)	Sesamum Indicum (तिल)	461
(413)	Sesbania Egyptiena (जयन्ती)	463
(414)	Seseli Indicum (अजवायन जंगली)	463
(415)	Seteria Italica (कंगनी)	464
(416)	Seteria Italica (कांगनी)	464
(417)	Sida Cordiflolia (खरेंटी)	465
(418)	Sida Spinosa (गंगेरन)	466
(419)	Silicate of Alumina (गोपी-चन्दन)	467
(420)	Silicate of Alumina Oxide of Gron (गेरू)	467
(421)	Sisymbrium Iro (खूबकला्)	468
(422)	Smilax China (बोबचीनी)	469
(423)	Soda Biboras (सुहरगा)	470
(424)	Sodi Bi Carbnas (सोडा)	472
(425)	Sodi Cloridum (नमक)	473
(426)	Solanum Ferox (गर्भदा)	474
(427)	Solanum Indicom (कटेरी बड़ी)	475
	Solanum Nigrum (मकोय)	476
	Solanum Xanthocarpum (कटेरी (छोटी)	477
	Sorgum Vulgare, Holeussorghum (ज्वार)	479
	Spherantbus Indicus, Sp. Mollis (गोरखमुण्डी)	481
	Spinacia Oleracea (पालक)	483
	Spindus Trikoliatus, S. Mukorossi (अरीठा)	483
(434)	Spondias Mangifera (अम्बाइः)	485

क्र.सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(435) Spreng (मीठी नीम)	486
(436) Sterculia Urens (गुलू (खड़िया))	487
(437) Strychnos Potatorum (निर्मली)	488
(438) Stryenos Ignasii (पपीता (इग्नेशिया बीन्स)	489
(439) Sulphur (गन्धक)	489
(440) Swertia Chirata (चिरायतः)	490
(441) Tamarindus Indicus (इमली)	492
(442) Taractongenon Kursii, Gynocarda Odorats (चाल मोग	रा) 493
(443) Taxas Baccata (तालीसपत्र)	495
(444) Tecoma Undulata (रक्त रोहिड़ा)	495
(445) Terminalia Arjuna (জর্জুন)	498
(446) Terminalia Belerica (बहेड़ा)	498
(447) Terminalia Catappa (देशी बादाम)	499
(448) Terminalia Chebula (हरड़)	499
(449) Thalictrum Paliologum (पियारंग (ममीरी))	501
(450) The Arilmyristica Fragrans (जायपत्री)	504
(451) Tinospora Cordifolia (गिलोय)	504
(452) Toddalia Aculeata (कंज)	506
(453) Tribuls Terrestris (गोखरू (छोटा))	507
(454) Tribulus Alatus (गोखरू कला)	508
(455) Trichosanthas Cucumerina (कड़वा परवल)	509
(456) Trichosanthes Auguina (ঘথিত্যা)	510
(457) Trichosanthes Palmata (इन्द्रायण लाल)	510
(458) Trigonella Uncata Melilotus Alba (इक्लीलुल मलिक)	511
(459) Triticum Asistioum Valgare (印意)	512
(460) Triumfetta Rotundifolia (चिरियारी)	512
(461) Typha Alephantina (एरक)	513
(462) Urginea Indica (कोलीकांदा (जंगली प्याज))	514
(463) Valeriana Wallichii (तगर)	514
(464) Valisneria Spiralis (কাई)	515
(465) Vateria Indica (चन्दरस)	516
(466) Verbascum Thapsus (अरण्य तम्बाक्)	517
(467) Vernonia Anthelmintica (कालीजीरी)	518
(468) Viola Odorata (ৰনদংগা)	519
(469) Viscum Album (बांदा (किशमिश काबली))	520
(470) Vitex Negundo (निर्गुण्डी)	521
(४७१) Vitis Quadrangularis (अस्थिसंहार)	523

क्र.	सं. विषय-सामग्री	पृ.सं.
(472)	Vraria Lagopoides (पिठवन)	524
	Wine (मदिरा)	525
	Withania Congulans (काकनज (पनीर))	526
(475)	Withania Somnnifera (असगन्ध)	527
4	Woodfordia Floribunda (धाय)	528
(477)	Wrightia Tinctoria (इन्द्र जी मीठा)	528
(478)	Yitid Vinlfere (अंगूर)	529
(479)	Zanthoxyium Rhetsa (तिरफल)	531
(480)	Zanthoxylum Budranga (जलाधारी)	531
(481)	Zanthoxylum Hostile (तेजबल)	532
(482)	Zea Mays (শকর্)	532
(483)	Zenthoxylum Gletum (तुम्बरू (नेपाली धनिया)	533
(484)	Zincum (जस्ता)	534
(485)	Zingiber, Amomum Zingiber (अदरक)	535
(486)	Zizyphus Jujuba (बेर)	538
	Zizyphus Nummularia (झड़बेर)	538
(488)	Zizyphus Vargaris, Z. Sativa (उन्नाय)	538
(490)	अन्तमूल	539
(491)	अंजनी	540
(492)	अंघाह्ली	541
(493)	ओट	541
(494)	कहरवा	542
	कांसी	542
(496)	कुत्री धास	543
(497)	खैर	543
(498)	गुलाबफल	544
(499)	गुलनार	544
(500)		545
(501)	घांसलेट	546
(502)	चूना	547
(503)	छतयन (सतीना)	551
(504)	छोंकर (खेंजड़ा)	552
(505)	जीवन्ती कड़वी	553
(506)	तरमीस	554
(507)	तेलियाकन्द	555
(508)	ऋषभक	555
(509)	承 優	556